

Základní vzdělávání

Všechny děti začínají plnit povinnou školní docházku v základní škole, během druhého stupně mohou žáci přejít na střední školu vyučující v některém ze vzdělávacích oborů gymnázia (dále „gymnázium“ nebo „G“), anebo na osmiletou konzervatoř. Školský zákon určuje spádové základní školy, výběr školy je však dobrovolný. Závazným dokumentem pro vzdělávání na základní škole i na nižších stupních víceletého gymnázia je Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (dále „RVP ZV“), schválený MŠMT v roce 2004 (Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se vydává Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání č. j. 31 504/2004-22, ve znění pozdějších předpisů). Povinná týdenní hodinová dotace je 18 až 26 hodin na prvním stupni a 28 až 32 hodin na druhém stupni. Průměrný počet žáků na třídu má být ve škole mezi 17 a 30 žáky.

V souladu s RVP ZV si školy vytvářejí své školní vzdělávací programy. Prostřednictvím ŠVP dochází k profilaci jednotlivých škol. Ve školním roce 2009/2010 probíhala výuka ve většině ročníků již podle ŠVP. Kromě výuky nabízely základní školy svým žákům i celodenní výchovu a mimoškolní aktivity ve školských zařízeních. Nově zajišťovaly všechny základní školy přednostně výuku anglického jazyka od 3. ročníku ZŠ.

ČŠI navštívila v daném školním roce 1 928 ZŠ, což odpovídalo 46,7 % z jejich celkového počtu (4 125 ZŠ), a 68 víceletých gymnázií, tj. 21,7 % z celkového počtu 314 gymnázií s nižším stupněm (podle statistiky ÚIV). Prioritami inspekce bylo první hodnocení školních vzdělávacích programů a hodnocení výsledků vzdělávání a přínosů ŠVP v praxi základních škol. V tematických šetřeních se ČŠI zaměřila na vzdělávací oblasti RVP „Jazyk a jazyková komunikace“ (Český jazyk a literatura) a „Matematika a její aplikace“. ČŠI dále monitorovala připravenost škol na využívání projektu „EU – peníze školám“, v období od ledna do konce srpna uskutečnila 616 konzultací k využití šablon v základních školách. ČŠI zjišťovala a hodnotila dopady školského zákona a výsledky reformy ve vzdělávání žáků z bývalých zvláštních škol. V rámci tohoto tematického šetření navštívila 171 škol. V základním vzdělávání ověřovala ČŠI nové inspekční postupy pro hodnocení výsledků vzdělávání, přechodu žáků na vyšší stupeň vzdělávání a možnost testování úrovně čtenářské gramotnosti ve 3. ročníku ZŠ.

V 1 928 ZŠ bylo realizováno celkem 4 770 inspekčních akcí. Inspekční týmy v ZŠ vyhodnotily 1 509 ŠVP ZV a 53 ŠVP v nižším stupni víceletého gymnázia. Spolu s analýzami z předchozích dvou školních roků tak zhodnotila k 30. červnu 2010 celkem 3 613 ŠVP pro základní vzdělávání.

Do souhrnného hodnocení stavu základního vzdělávání jsou začleněny i poznatky z šetření 233 stížností s 474 body a z účasti školních inspektorů na 173 konkurzních řízeních. Uvádíme souhrnné poznatky analýz celkového hodnocení škol podle národního kritériálního rámce ze všech forem inspekční činnosti realizované v uplynulém školním roce.

Při zpracování dat využíváme členění na tzv. malé ZŠ do počtu 150 dětí a velké ZŠ nad 150 dětí. U vybraných ukazatelů jsou data kategorizována podle krajského uspořádání nebo podle zřizovatelů škol.

Základní vzdělávání se ve školním roce 2009/2010 uskutečňovalo kromě RVP ZV (včetně přílohy upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením) také podle předchozích učebních dokumentů (v souladu s § 185 odst. 1 školského zákona). Ačkoli byl vydán již také RVP ZV pro základní školu speciální, s ohledem na přechodná ustanovení školského zákona nebyla dosud povinnost se jím řídit (povinně až od školního roku 2010/2011).